

Sygn. akt VI ACa 261/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Marcin Strobel

Sędzia SA - Jolanta Pyżlak

Sędzia SA - Aldona Wapińska (spr.)

Protokolant - Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko (...) Ltd. w Y. (Israel)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt XX GC 115/11

I oddala apelację;

II zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz (...) Ltd. w Y. (Israel) kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

VI ACa 261/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 lutego 2011 r. (...) sp. z o.o. w W., (obecnie (...) S.A. w W.) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej (...) Ltd. z siedzibą w Izraelu kwoty 283.597,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 108.643,51 zł od dnia 11 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 174.954 zł od dnia 3 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie kosztów procesu. Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że strony łączyła umowa o świadczenie usług logistycznych, na podstawie której powód zobowiązał się do prowadzenia i utrzymywania Centrum Usług (...) oraz zapewnienia kompetentnego personelu w celu prowadzenia Centrum Usług (...) oraz pokrycia kosztów polis ubezpieczeniowych na towary znajdujące się w Centrum. Pozwany zaś zobowiązał się do wypłaty powodowi wynagrodzenia za świadczone usługi w kwocie 12.500 USD za każdy miesiąc oraz wypłaty dodatkowego wynagrodzenia w kwocie 7.500 USD za każdy miesiąc usług po wprowadzeniu (...) (po dacie podpisania przez (...) i polski (...) umowy sprzedaży (...)), tj. łącznie 20.000 USD miesięcznie. Wynagrodzenie miało być wypłacane z trzymiesięcznym wyprzedzeniem za trzy kolejne miesiące. Pozwana spółka nie uiszczała należności wynikających z faktury

nr (...) wystawionej w dniu 31 maja 2010 r. z tytułu wynagrodzenia od lipca do września 2010 r. Po dokonaniu potrącenia tej wierzytelności z wierzytelnością przysługującą pozwanej spółce od powoda z tytułu faktury nr (...) z dnia 06 stycznia 2011 r., do zapłaty z tytułu faktury z 31 maja 2010 roku pozostała kwota 37.259 USD, stanowiąca równowartość 108.643,51 zł. Ponadto pozwana spółka nie uregulowała płatności z faktury nr (...) z dnia 22 listopada 2010 r. wystawionej na kwotę 60 000 USD, stanowiącą wynagrodzenie z tytułu wykonania umowy o świadczenie usług logistycznych za okres od października do grudnia 2010 r. Żądana pozwem kwota stanowi równowartość w złotych polskich należności powoda z tytułu wykonywania umowy o usługi logistyczne za wskazany powyżej okres.

Pozwana (...) Ltd. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu. Pozwana potwierdziła, że powód wystawił dwie faktury: (...) i (...), jednakże podniosła, że strony pozostają w sporze co do poziomu staranności powoda w wykonaniu umowy, a ponadto – zdaniem pozwanej – należności powoda wynikające z tych faktur wygasły w skutek potrącenia dokonanego przez pozwaną w dniu 29 grudnia 2010 r.

Pozwana spółka podniosła, że przedstawiona przez nią do potrącenia należność w kwocie 147.646 USD była między stronami bezsporna. Dowodem tego są późniejsze bezskuteczne próby powoda dokonania potrącenia z nią własnych rzekomych wierzytelności z tytułu różnic kursowych. Powołując się na treść zawartej przez strony umowy o świadczenie usług logistycznych, pozwana spółka podniosła, że powód nie ma podstaw dochodzenia wynagrodzenia w innej walucie niż dolar amerykański.

W piśmie z dnia 29 lipca 2011 r. powód zmodyfikował żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie na jego rzecz kwoty 97 259,00 USD wraz z odsetkami liczonymi w sposób wskazany w piśmie. Powód potwierdził, że pozwana spółka posiadała względem niego wierzytelność o zapłatę 147.646 USD z faktury (...). Zaprzeczył jednak, aby do złożenia oświadczenia o potrąceniu doszło w piśmie z dnia 29 grudnia 2010 r., albowiem jego treść wskazuje na to, że pismo stanowi jedynie propozycję pozwanego w przedmiocie wzajemnych rozliczeń stron, nie stanowi natomiast oświadczenia o potrąceniu. Ponadto powód podniósł, że wierzytelność pozwanej spółki w kwocie 147.646 USD uległa umorzeniu na skutek potrącenia dokonanego przez powoda w piśmie z 5 stycznia 2011 r. Wierzytelność powoda przedstawiona przez powoda do potrącenia w piśmie z 5 stycznia 2011 roku wynikała ze szkody jaką powód poniósł na skutek różnic kursowych pomiędzy walutą USD oraz PLN, a która to szkoda została spowodowana opóźnioną dostawą towaru na podstawie zamówienia nr (...) z dnia 25 października 2008 r.. Powód wskazał, że jego strata z tego tytułu wynosi 428 278,94 zł, tj. 145 673,10 USD. Różnica w kwocie 5 797,90 USD została przekazana przez powoda na rzecz pozwanej spółki. Powód zaprzeczył aby kwota 100.000 USD objęta fakturą Nr (...) z dnia 03 marca 2009 r. stanowiła naprawienie szkody powoda wywołanej przedmiotowymi różnicami kursowymi.

W kolejnych pismach powód podnosił, że pismo z dnia 29 grudnia 2010 r. zostało mu przesłane wyłącznie drogą e – mail, dlatego zgodnie z ustaleniami stron, pismo to nie zostało w ogóle doręczone, a tym, samym jakiegokolwiek oświadczenie w nim zawarte nie może być uznane za skutecznie złożone.

W piśmie z 12 sierpnia 2011 roku pozwana zakwestionowała skuteczność zmiany powództwa w świetle art. 479⁴ § 2 k.p.c.. Odnosząc się do podnoszonej przez powoda szkody z tytułu różnic kursowych, pozwana powołała się na ustalenia stron poczynione podczas spotkania z marca 2009 roku, w których strony uzgodniły, że za opóźnienie w dostawach pozwana spółka uiszcza na rzecz powoda kwotę 100 000 USD. Kwota ta została zapłacona 12 marca 2009 roku. Dodatkowo pozwana podniosła, że w świetle treści łączącej strony umowy z 12 sierpnia 2008 roku powodowi nie należy się jakiegokolwiek inne wynagrodzenie, czy odszkodowanie, poza ustalonym w umowie.

Odnosząc się do powyższego stanowiska strony pozwanej, w piśmie z 30 sierpnia 2011 roku powód podniósł m. in. że postanowienia zawartej przez strony umowy z 12 sierpnia 2008 roku nie mogą mieć zastosowania przy ocenie zasadności roszczeń odszkodowawczych będących przedmiotem potrącenia z 5 stycznia 2011 r. Powód wyjaśnił że przedmiotowe odszkodowanie jest związane z opóźnieniem w dostawach związanych z realizacją zamówienia nr (...), zmodyfikowanego 25 października 2008 roku. Powód podniósł, że zamówienie to nie miało związku z wykonaniem umowy z 12 sierpnia 2008 roku, lecz było skierowane do pozwanej spółki w związku z zawarciem przez powoda umowy z 3 listopada 2008 roku z Jednostką Wojskową nr (...) ((...)), jako zamawiającym. Umowa ta została zawarta przez

powoda w wyniku przetargu nr (...). Powód zaprzeczył aby wypłacona na jego rzecz kwota 100 000 USD dotyczyła także zapłaty należności z tytułu strat poniesionych w związku z opóźnieniem w dostawie w związku z zamówieniem (...).

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz (...) Ltd. w Y. (Israel) kwotę 7 521,64 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Strony prowadziły współpracę, przedmiotem której była realizacja przez każdą ze stron szerokiej gamy usług świadczonych na rzecz polskich sił zbrojnych.

W dniu 12 sierpnia 2008 r. spółka (...) podpisała z powodem umowę, na podstawie której powód dokonał zakupu od pozwanego sprzętu wojskowego. Pozwana spółka była zobowiązana do dostarczenia czterech zestawów systemów bezpilotowych samolotów rozpoznawczych (...) wraz z dodatkowym wyposażeniem. Umowa została zawarta w konsekwencji podpisania przez powoda z (...) umowy dostawy czterech zestawów systemów bezpilotowych samolotów rozpoznawczych (...) oraz dodatkowego wyposażenia (...). Przedmiotowa umowa zawarta przez powoda z (...) stanowiła integralną część omawianej umowy z 12 sierpnia 2008 roku zawartej przez strony niniejszego postępowania. Łączna wartość tego kontraktu w stosunku do pozwanego wynosiła 2.840.000 USD. Termin i sposób dostawy został określony w § 3 i 5 kontraktu (zawartego przez powoda z (...)) oraz w załącznikach (...). W punkcie (...) omawianej umowy, powód zobowiązał się nie żądać żadnej prowizji, płatności, kosztów, rekompensaty, zwrotu, wynagrodzenia i /lub jakiegokolwiek płatności i nie będzie miał prawa do otrzymywania jakiegokolwiek z takich płatności. Dostawa w wykonaniu omawianej umowy została zrealizowana przez pozwaną spółkę z opóźnieniem.

W październiku 2008 roku powód wziął również udział w przetargu organizowanym przez Jednostkę Wojskową nr (...) (zwaną (...)) na dostawę (...) kompletów bezzałogowych środków rozpoznawczych (...). W postępowaniu tym posługiwano się nr ref. (...). Po zakończeniu postępowania przetargowego, 3 listopada 2008 roku powód zawarł z Jednostką Wojskową nr (...) umowę na podstawie której powód zobowiązał się do sprzedania (...) kompletów (...) zgodnie ofertą z 24 października 2008 roku (dokumentacja (...)) oraz protokołem negocjacji z 30 października 2008 roku (dokumentacja (...)). W umowie zostało ustalone, że dostawa zostanie zrealizowana do 15 grudnia 2012 roku.

W związku z udziałem w powyższym przetargu organizowanym przez Jednostkę (...), powód złożył pozwanej spółce zamówienie na dostawę zestawów, które były wskazane w dokumentacji przetargowej. Zamówienie zostało oznaczone nr (...). W dniu 25 października 2008 r. powód dokonał korekty tego zamówienia wskazując, że dostawa zamówienia ma nastąpić do dnia 10 grudnia 2008 r. Dostawa została zrealizowana w drugiej połowie lutego 2009 roku.

Dostawy dotyczące obu ww. kontraktów, zawartych przez powoda z (...), jak i Jednostką (...), zostały zrealizowane przez pozwaną spółkę z opóźnieniem. W związku z tym powód zgłaszał pozwanej spółce roszczenia o wypłacenie odszkodowania za szkody, jakie powód poniósł w związku z opóźnionymi dostawami. Celem rozstrzygnięcia tego problemu, na początku marca 2009 roku odbyło się w siedzibie pozwanej spółki spotkanie przedstawicieli stron postępowania. W wyniku negocjacji ustalono, że kwota roszczenia odszkodowawczego wyniesie 100.000 USD i zostanie uiszczona na rzecz powoda przez pozwaną spółkę.

W wyniku ustaleń poczynionych podczas tego spotkania, 3 marca 2009 roku powód wystawił na rzecz pozwanej spółki fakturę (...) opiewającą na kwotę 100.000 USD. W treści faktury zostało wskazane, że została ona wystawiona z tytułu kar za opóźnienie w dostawach zgodnie z umowami Nr (...) oraz Nr (...). Drugi z numerów zamieszczonych na fakturze odpowiadał numerowi umowy zawartej przez powoda z (...) i stanowiącej integralną część umowy zawartej przez strony niniejszego postępowania 12 sierpnia 2008 roku. Końcowa część pierwszego z numerów wskazanych na fakturze – (...) odnosiła się do kontraktu mającego związek z siłami specjalnymi – tj. w polskiej Jednostki (...) określanej jako(...)

Pozwany w dniu 12 marca 2009 r. dokonał wpłaty kwoty 100.000 USD na rzecz powoda. Po otrzymaniu tej kwoty powód nie zgłaszał w stosunku do pozwanej spółki żadnych roszczeń z tytułu poniesionych strat. Strony kontynuowały współpracę.

W dniu 1 stycznia 2010 r. strony zawarły umowę świadczenia usług logistycznych dotyczących (...). Na jej podstawie zostało powołane Centrum Usług (...), które miał prowadzić i utrzymywać powód. Przedmiotowa umowa została zawarta przez strony niniejszego postępowania w celu zapewnienia (...) (określanym jako Użytkownik Końcowy) odpowiednich usług zgodnie z kontraktami, które każda ze stron niniejszego postępowania zawarła lub zawrze z ww. (...), a które dotyczą (...) spółki (...). Na mocy tej umowy spółka (...) zobowiązała się m. in. do zapewnienia powodowi artykułów oraz części zamiennych, a także przeprowadzania okresowych szkoleń. Spółka (...) zobowiązała się do prowadzenia i utrzymania Centrum Usług (...) oraz zapewnienia, aby zrealizowano i utrzymano w mocy wszelkie zezwolenia i upoważnienia wymagane na podstawie obowiązującego prawa. Spółka (...) miała zagwarantować Centrum Usług (...) kompetentnych pracowników, polisy ubezpieczeniowe na towary znajdujące się w Centrum Usług (...), zapewnić wszelkie zezwolenia i upoważnienia w celu przetransportowania towarów objętych niniejszą umową do Polski. Pozwana spółka była zobowiązana do wypłaty powodowi wynagrodzenia za wszelkie zobowiązania(...) podjęte w niniejszej umowie w wysokości 12.500 USD za każdy miesiąc usług. W umowie zamieszczono zapis, że po wprowadzeniu taktycznych (...) zapłaci na rzecz (...) dodatkową kwotę w wysokości 7.500 USD za każdy miesiąc usług wnosząc miesięczne wynagrodzenie płatne na rzecz (...) za całość usług zgodnie z niniejszą umową z tytułu kontraktów obejmujących (...) i/lub (...) do kwoty ogółem 20.000 USD. Płatności te miały być dokonane przelewem na rachunek bankowy (...) z trzymiesięcznym wyprzedzeniem za kolejne trzy miesiące.

Na podstawie powyższej umowy o świadczenie usług logistycznych powód wystawiał na rzecz powoda faktury VAT opiewające na kwotę ustalonego przez strony wynagrodzenia powoda, a także na kwoty stanowiące równowartość poniesionych przez powoda kosztów w związku z wykonywaniem tej umowy. Dnia 4 marca 2010 roku powód wystawił na rzecz pozwanej spółki fakturę nr (...) z tytułu wynagrodzenia oraz fakturę nr (...) z tytułu zwrotu kosztów, 9 kwietnia 2010 roku powód wystawił na rzecz pozwanej spółki fakturę nr (...) z tytułu wynagrodzenia za okres od kwietnia do czerwca 2010 roku. Kolejne faktury VAT wystawione przez powoda w wykonaniu umowy o świadczenie usług logistycznych tytułem należnego powodowi wynagrodzenia nie zostały uregulowane przez pozwaną spółkę. Pozwana nie uiściła należności z tytułu wynagrodzenia powoda w kwocie **60 000 USD za okres od lipca do września 2010 roku**, którego dotyczy **faktura VAT nr (...) z 31 maja 2010 roku**, a także za okres **od października do grudnia 2010 roku** (także **w kwocie 60 000 USD**), którego dotyczy **faktura nr (...) z 22 listopada 2010 roku**.

Do końca grudnia 2010 roku umowa o świadczenie usług logistycznych była przez powoda wykonywana. Powód zapewniał organizację spotkań przedstawicieli pozwanej spółki z przedstawicielami (...). Pracownicy powoda pełnili m. in. funkcję tłumacza w relacjach pozwanej spółki z przedstawicielami polskich sił zbrojnych, zapewniali gromadzenie niezbędnej dokumentacji dla potrzeb przetargów organizowanych przez polskie siły zbrojne.

Pozwany **w dniu 31 sierpnia 2010 r.** wystawił powodowi **fakturę o numerze (...)** opiewającą **na kwotę 147.646 USD** dotyczącą należności za usługi szkoleniowe określone jako (...) i (...).

W grudniu 2010 roku Spółka (...) wystąpiła przeciwko pozwanej spółce z wnioskami o zawezwanie do próby ugodowej (akta VI Co 2685/10 i VI Co 2596/10) w sprawie o zapłatę kwoty w wysokości 428.278,94 zł, która stanowiła stratę wynikającą z różnic kursowych pomiędzy walutą USD oraz PLN, spowodowaną opóźnioną dostawą towaru na podstawie zamówienia nr (...) z dnia 25 października 2008 r.

W piśmie z 6 grudnia 2010 r. pozwana spółka wskazała powodowi, iż jest on **w posiadaniu** kwoty 147.646 USD którą otrzymał od klienta za szkolenie przeprowadzone przez spółkę (...). Pozwana zakwestionowała również w piśmie prawo powoda do odliczenia swoich należności z tytułu naliczonych przez powoda kar.

Pismem z 20 grudnia 2010 r. powód wezwał spółkę (...) do zapłaty kwoty 120.000 USD wraz z odsetkami, z tytułu należności z faktur nr (...) z dnia 31 maja 2010 r. oraz nr (...) z dnia 22 listopada 2010 r., wystawionych na podstawie łączącej strony umowy o świadczenie usług logistycznych. Na zapłatę żądanej kwoty powód zakreślił w wezwaniu termin 7 dni.

W piśmie z dnia 29 grudnia 2010 r. pozwana spółka przedstawiła swoje stanowisko w przedmiocie wzajemnych rozliczeń stron. Pismo to zostało podpisane przez D. N. i przesłane drogą elektroniczną w załączeniu do wiadomości e-mail przesłanej przez niego do powoda, na adres R. M. (1). W piśmie tym pozwana spółka dokonała potrącenia przysługującej jej wobec powoda wierzytelności w kwocie 147 646,00 USD za przeprowadzone szkolenia z należnościami powoda wynikającymi z faktur (...) w łącznej wysokości 120.000 USD, wystawionymi na podstawie umowy o świadczenie usług logistycznych. Pozwana wniosła o przekazanie jej salda wynikającego z powyższego rozliczenia. D. N. był upoważniony do działania w imieniu pozwanej spółki, na mocy pełnomocnictwa z 5 października 2010 roku.

W dniu 5 stycznia 2011 r., powód skierował do pozwanej spółki pismo, w którym wskazał, że przysługuje mu wierzytelność wobec spółki (...) w kwocie 145.673,10 USD (428 278,94 zł) tytułem straty wynikającej z różnic kursowych pomiędzy USD oraz PLN pozostających w związku z opóźnioną dostawą towaru na podstawie zamówienia nr (...) z dnia 25 października 2008 r. W piśmie powód oświadczył, że jest winny spółce pozwanej kwotą 147.646 USD wynikającą z **umowy dystrybucji** zawartej pomiędzy spółką oraz (...) Ltd z dnia 18 lutego 2010 roku. W piśmie tym powód złożył oświadczenie o dokonaniu potrącenia wskazanych wyżej należności stron i oświadczył, iż kwota pozostała do wpłaty zostanie uregulowana na rzecz pozwanego.

W dniu 05 stycznia 2011 r. spółka (...) sp. z o.o. wezwała spółkę (...) do zapłaty kwoty 35.810,54 USD wraz z odsetkami wynikającą z faktury nr (...) z dnia 14 grudnia 2010 r., która została wystawiona na podstawie umowy o usługi logistyczne dotyczące (...) w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania.

Dnia 6 stycznia 2011 r. spółka (...) wystawiła na rzecz powoda fakturę o numerze (...) dotyczącą zamówienia klienta (...) na łączną kwotę 27.741 USD. Należność ta dotyczyła naprawy głowicy (...), głowicy (...) oraz napraw (...).

Pismem z 8 lutego 2011 r. kierowanym do pozwanej spółki, spółka (...) dokonała potrącenia należności wynikającej z faktury nr (...) z 31 maja 2010 roku opiewającej na kwotę 60.000 USD (wystawionej na podstawie umowy o świadczenie usług logistycznych) z wierzytelnością spółki (...) w kwocie 22.741 USD wynikającą z powołanej wyżej faktury nr (...).

W piśmie z 3 maja 2011 r. Spółka (...) złożyła spółce (...) oświadczenie, iż zgodnie z zapisem § 13 ust. 3 wypowiada szczególną umowę agencyjną zawartą w dniu 18 lutego 2010 r. Oświadczyła, iż wypowiedzenie to nie uchyla i nie stanowi zrzeczenia ani rezygnacji z jakichkolwiek praw roszczeń, żądań, twierdzeń ani sporów odnośnie umowy agencyjnej. Pozwana spółka przedstawiła swoją wersję rozliczeń stron postępowania i zażądała zapłaty kwoty stanowiącej jej należność w konsekwencji opisanych rozliczeń. Pozwana odniosła się również do pisma z 29 grudnia 2010 roku.

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie powołanych szczegółowo w uzasadnieniu dokumentów, których autentyczności, ani treści (w tym zgodności złożonych odpisów z istniejącymi oryginałami) strony nie kwestionowały, wobec czego nie budziły one również wątpliwości Sądu. W ocenie Sądu pierwszej instancji powołane powyżej dowody z dokumentów zostały zgłoszone również z zachowaniem reguł prekluzji dowodowej wynikających z przepisów k.p.c. w brzmieniu sprzed 3 maja 2012 roku mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Oceniając zeznania przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków: K. N. i K. J. pracowników powoda, reprezentanta powoda R. M. (2), D. N. i M. D. pracowników pozwanego – Sąd Okręgowy uznał, iż potwierdziły one okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Osoby te potwierdziły również okoliczność, że pozwany uiścił na rzecz powoda kwotę 100.000 USD. Sporna pozostawała jedynie interpretacja z jakiego tytułu nastąpiła zapłata tej kwoty. Świadkowie ponadto potwierdzili, iż faktury z oznaczeniem (...)dotyczyły płatności za zamówienia na rzecz (...) a

oznaczenie(...) – (...). Świadkowie wskazali także, iż zamówienia wykonywane przez spółkę (...) na rzecz spółki (...), były wykonywane nieterminowo. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom wszystkich świadków oraz osób występujących w imieniu stron przeprowadzonych w przedmiotowym postępowaniu. W ocenie Sądu zeznania te są ze sobą spójne, wiarygodne i mają potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym.

Postanowieniem z dnia 09 września 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie dopuścił dowód z opinii biegłego ad hoc w osobie U. H. na okoliczność ustalenia treści prawa izraelskiego i izraelskiej praktyki sądowej w zakresie instytucji potrącenia, w tym przesłanek skuteczności i ważności takiego oświadczenia, formy dokonania takiej czynności oraz obowiązującej w prawie izraelskim wykładni oświadczeń woli stron dokonujących czynności prawnej i formy dokonywania czynności prawnych. W ocenie Sądu opinia została sporządzona w sposób prawidłowy i pozwala na poczynienie na jej podstawie ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Pozytywnej oceny opinii nie zmienia okoliczność, że biegły nie dokonał oceny oświadczeń pozwanej spółki zawartych w piśmie z 29 grudnia 2010 roku w kontekście instytucji potrącenia. W pozostałym zakresie, zdaniem Sądu pierwszej instancji, treść opinii pozwala na ustalenie regulacji prawa izraelskiego w zakresie niezbędnym dla oceny potrącenia dokonanego pismem z 29 grudnia 2010 roku. Opinia stanowi zatem dowód mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a jego przeprowadzenie odbyło się zgodnie z wymogami k.p.c. Biegły złożył bowiem przyrzeczenie, o którym mowa w art. 282 §1 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie przeprowadził dowodów z dokumentów złożonych przy pismach strony powodowej z 20 marca i 21 marca 2012 roku, gdyż wnioski o dopuszczenie tych dowodów zostały cofnięte przez pełnomocnika powoda na rozprawie 25 września 2012 roku.

Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z pisma z 8 marca 2010 roku, złożonego na rozprawie 5 czerwca 2012 roku, jako spóźniony. W toku postępowania w niniejszej sprawie, pozwana spółka od początku procesu była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zatem – zdaniem Sądu – nie było przeszkód do zgłoszenia wniosku dowodowego z przedmiotowego pisma, z zastrzeżeniem jego złożenia po odnalezieniu przez pozwaną spółkę.

Jako spóźnione albo nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zostały oddalone wnioski zgłoszone przez stronę powodową przy piśmie z 19 czerwca 2012 roku (w tym umowa dystrybucyjna).

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo – jako bezzasadne – podlegało oddaleniu w całości.

Sąd ten uznał, iż znaczna część okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pozostawała poza sporem stron postępowania, zaś sam spór ostatecznie dotyczył prawnej oceny niespornych okoliczności faktycznych.

Sąd pierwszej instancji zauważył, iż ostatecznie pozwana spółka nie kwestionowała faktu wykonywania przez powoda umowy o świadczenie usług logistycznych w okresie do końca grudnia 2010 roku, ani też, że powodowi przysługiwała wierzytelność z tytułu wynagrodzenia w kwocie 120 000 USD. Potwierdzeniem tego jest w szczególności stanowisko spółki (...), która odwoływała się do dokonanego potrącenia swoich należności z dochodzonym w pozwie wynagrodzeniem za świadczenie usług logistycznych. W konsekwencji takiego stanowiska strony pozwanej, okolicznością istotną dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy było ustalenie skuteczności potrącenia dokonanego przez pozwaną spółkę w piśmie z 29 grudnia 2010 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego potrącenie to było skuteczne i prawidłowe. W świetle okoliczności niniejszej sprawy Sąd pierwszej instancji uznał, iż nie ma wątpliwości, że pozwanej spółce przysługiwała wierzytelność w kwocie 147 646 USD, stanowiąca wynagrodzenie za prowadzone przez pozwaną szkolenia. Zarówno fakt przysługiwania tej wierzytelności pozwanej spółce, jak i jej wysokość zostały przyznane przez powoda, a nadto wynika ze złożonej do akt faktury wystawionej przez pozwaną spółkę.

Powód zakwestionował okoliczność, że omawiane pismo pozwanej spółki z 29 grudnia 2010 roku zawiera oświadczenie o potrąceniu. Powód zwrócił również uwagę na okoliczność formy, w jakiej omawiane pismo zostało przekazane spółce (...).

Zdaniem Sądu dla oceny prawnej oświadczeń złożonych w piśmie z 29 grudnia 2010 roku zastosowanie mają przepisy prawa izraelskiego. Zgodnie bowiem z treścią art. 27 § 1 pkt 2) ustawy z 12 listopada 1965 r. prawo prywatne międzynarodowe (p.p.m.) jeżeli strony nie mają siedziby albo miejsca zamieszkania w tym samym państwie i nie dokonały wyboru prawa, stosuje się do zobowiązań z umowy o dzieło, umowy zlecenia, umowy agencyjnej, umowy komisu, umowy przewozu, umowy spedycji, umowy przechowania, umowy składu – prawo państwa, w którym w chwili zawarcia umowy ma siedzibę albo miejsce zamieszkania przyjmujący zamówienie, przyjmujący zlecenie, agent, komisant, przewoźnik, spedytor, przechowawca lub przedsiębiorstwo składowe. Potrącenie dokonane pismem z 29 grudnia 2010 roku odnosi się do wynagrodzenia za szkolenia prowadzone przez pozwaną spółkę (szeroko pojęte zlecenie), zatem zastosowanie ma prawo izraelskie jako prawo przyjmującego zlecenie. Nie ma zastosowania w niniejszej sprawie konwencja Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów, na którą wskazano w piśmie Ministerstwa Sprawiedliwości z 25 lipca 2012 roku. Sporne potrącenie nie dotyczy bowiem umowy sprzedaży. Nadto ewentualne umowy sprzedaży zawarte przez strony niniejszego postępowania dotyczyły bezzałogowych samolotów, zaś zgodnie z art. 2 pkt e) konwencji jej postanowień nie stosuje się do statków, poduszkowców i statków powietrznych

W celu ustalenia treści i wykładni prawa izraelskiego, dla oceny prawnej oświadczeń złożonych przez pozwaną spółkę w piśmie z 29 grudnia 2010 roku, Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego ad hoc w osobie adw. dr U. H.. Z opinii tej wynika, że prawo izraelskie akceptuje instytucję potrąceń, co wynika z powołanego w opinii par. 53 pkt a) ustawy o umowach. W myśl tego przepisu potrącenie jest dopuszczalne także w wtedy, gdy dotyczy należności nie wynikających z tej samej transakcji. Z taką sytuacją mamy do czynienia w zakresie potrącenia z 29 grudnia 2010 roku. Wierzytelność pozwanej spółki z tytułu wynagrodzenia za prowadzone szkolenia została potrącona z należnością powoda z tytułu wynagrodzenia za wykonywanie przez niego umowy o świadczenie usług logistycznych. Dla dokonania potrącenia – jak wynika z treści powołanego par. 53 ustawy o umowach wymaga zawiadomienia drugiej strony o potrąceniu. W ocenie Sądu Okręgowego treść pisma z 29 grudnia 2010 roku pozwala na ustalenie, że stanowi ono powiadomienie powoda o potrąceniu, w rozumieniu powołanego przepisu. Zdaniem Sądu świadczy o tym przede wszystkim zawarte w pkt 6 pisma z 29 grudnia 2010 roku jednoznaczne polecenie przekazania na rzecz pozwanej spółki kwoty stanowiącej różnicę należności obu stron, będących przedmiotem potrącenia, odpowiadające wskazanemu w opinii definitywnemu, stanowczemu powiadomieniu. Sąd pierwszej instancji uznał, iż takiej ocenie, nie sprzeciwia się grzecznościowa forma pojawiająca się w tłumaczeniu pisma – „proszę przekazać saldo nam”, której nie sposób dopatrzeć się w oryginalnej treści omawianego pisma.

Wobec treści opinii biegłego jako niezasadne Sąd Okręgowy ocenił zarzuty powoda odnoszące się do formy w jakiej zostało złożone oświadczenie o potrąceniu z 29 grudnia 2010 roku. Z opinii wynika jednoznacznie, że prawo izraelskie nie wiąże skuteczności złożonych oświadczeń woli ze złożeniem ich w ściśle określonej formie. Biegły wskazał jednoznacznie, że forma elektroniczna winna być uznana za ustawowo uznaną formę powiadomienia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd pierwszej instancji uznał, że dochodzona w niniejszej sprawie należność powoda została w pełni zaspokojona przez pozwaną spółkę w drodze potrącenia dokonanego pismem z 29 grudnia 2010 roku. Z uwagi na skuteczność tego potrącenia nie mogło wywołać skutków prawnych potrącenie dokonane przez powoda pismem z 5 stycznia 2011 roku.

Niezależnie od powyższego, odnosząc się do potrącenia z 5 stycznia 2011 roku Sąd Okręgowy wskazał, iż w omawianym piśmie powód przedstawił do potrącenia wierzytelność określaną jako odszkodowanie z tytułu różnic kursowych wynikających z opóźnienia w dostawach przez pozwaną spółkę w wyniku zamówienia (...). W ocenie tego Sądu, okoliczności niniejszej sprawy potwierdzają stanowisko strony pozwanej, że powodowi nie przysługiwała taka wierzytelność w dacie złożenia przez niego omawianego oświadczenia (5 stycznia 2011 roku). Sąd pierwszej instancji w pełni podzielił stanowisko strony pozwanej, że ewentualne roszczenia powoda związane z opóźnieniem w wykonaniu zamówienia (...) zostały zaspokojone przez pozwaną spółkę poprzez zapłatę kwoty 100 000 USD w marcu 2009 roku. W ocenie Sądu Okręgowego takie stanowisko pozwanej spółki potwierdza to, iż zapłata omawianej kwoty nastąpiła w konsekwencji ustaleń poczynionych przez przedstawicieli obu stron postępowania na spotkaniu, które odbyło się na

początku marca 2009 roku w siedzibie pozwanej spółki, już po dokonaniu opóźnionych dostaw także w wykonaniu zamówienia (...) (w piśmie z 30 sierpnia 2011 roku strona powodowa wskazała, że dostawa została zrealizowana 23 lutego 2009 roku). Doświadczenie życiowe wskazuje zatem, że prowadzone przez strony negocjacje musiały odnosić się także do szkód powoda powstałych w związku z tymi dostawami. Także sam powód w piśmie z 30 sierpnia 2011 roku przyznał, że spotkanie przedstawicieli stron, które odbyło się na początku marca 2009 roku miało na celu ugodowe uregulowanie stosunków pomiędzy stronami i kontynuowanie współpracy stron postępowania. Zdaniem Sądu pierwszej instancji okoliczność, że kwota 100 000 USD odnosi się również do omawianego zamówienia, wynika z treści faktury wystawionej przez powoda i opiewającej na wskazane 100 000 USD. W części tej faktury zawierającej opis zostało bowiem wskazane, że omawiana kwota stanowi karę za opóźnienie w dostawach, przy czym wskazane zostały dwa numery umów w związku z którymi kara jest naliczona. Jeden z tych numerów odpowiada numerowi kontraktu zawartego przez powoda z (...), stanowiącego integralną część umowy z 12 sierpnia 2008 roku zawartej przez strony niniejszego postępowania. Drugi z tych numerów nie znajduje odpowiednika w dokumentacji (umowach) złożonych do akt niniejszej sprawy. Jednakże na końcu numeru drugiej z powołanych na fakturze umów znajduje się symbol (...). Z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków (w tym także zatrudnionej u powoda K. N.) wynika, że taki symbol odnosił się do umów realizowanych przez powoda na rzecz Jednostki(...), jako sił specjalnych. Stąd – w ocenie Sądu Okręgowego – można wywieść, że omawiany drugi numer wskazany na fakturze odnosi się do zamówienia (...) złożonego przez powoda pozwanej spółce w związku z zawarciem przez powoda umowy z Jednostką (...) w wyniku przetargu ogłoszonego przez tę jednostkę.

Sąd pierwszej instancji uznał zatem, iż w świetle powyższych okoliczności nie sposób dać wiary stanowisku strony powodowej (w tym także wyrażonemu podczas przesłuchania jej przedstawiciela w charakterze strony), że wypłacona powodowi kwota 100 000 USD nie odnosi się do opóźnień w realizacji zamówienia (...). Pomimo przyznania, że numer z końcówką (...) dotyczy kontraktów dla Jednostki (...), powód nie wykazał, że istniała inna umowa zawarta z tą jednostką, a następnie z pozwaną spółką, której opóźniona realizacja mogłaby stanowić podstawę do naliczenia kary. W konsekwencji Sąd meriti podzielił stanowisko strony pozwanej, że kwota 100 000 USD stanowiła rekompensatę strat powoda poniesionych w związku z nieterminową realizacją zamówienia (...). Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika bowiem, że przedmiotowe zamówienie było jedynym złożonym przez powoda pozwanej spółce, a mającym związek z realizacją przez powoda umowy zawartej z Jednostką (...).

W ocenie Sądu Okręgowego nie bez znaczenia dla omawianego zagadnienia pozostawała okoliczność, że po dokonaniu zapłaty 100 000 USD strony kontynuowały wzajemną współpracę aż do końca 2010 roku, w związku z zawartą w styczniu 2010 roku umową o świadczenie usług logistycznych, realizowaną przez powoda do końca tego roku. W lutym 2010 roku zaś została zawarta umowa o świadczenie usług dystrybucji. W ocenie Sądu pierwszej instancji wskazana dalsza współpraca stron postępowania dowodzi rozliczenia należności związanych z opóźnionymi dostawami realizowanymi przez pozwaną spółkę.

Wobec powyższych ustaleń i rozważań Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że dochodzona w niniejszej sprawie wierzytelność powoda została zaspokojona w całości przed wszczęciem postępowania w niniejszej sprawie w drodze potrącenia dokonanego przez pozwaną spółkę pismem z 29 grudnia 2010 roku. Dlatego też powództwo – jako bezzasadne - oddalił w całości, o kosztach procesu orzekając na mocy art. 98 § 1 k.p.c. Na kwotę zasądzoną z tego tytułu od powoda na rzecz pozwanej spółki składają się następujące należności: wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w oparciu o przepisy obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – 7 200 zł, wydatek pełnomocnika w postaci opłaty skarbowej od pełnomocnictwa – 17 zł oraz wydatek pozwanej spółki na pokrycie kosztów wynagrodzenia tłumacza – 304,64 zł.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w całości zaskarżył apelacją powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. , zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 17 w zw. z art. 4 ust. 1 lit. b w zw. z art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 roku w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych („Rozporządzenie Rzym I”) poprzez ich niezastosowanie, podczas gdy z treści tych przepisów wynika że:

- prawem właściwym dla umów o świadczenie usług jest prawo państwa, w którym usługodawca ma miejsce zwykłego pobytu (art. 4 ust. 1 lit. b Rozporządzenia Rzym I),

- potrącenie, które nie zostało uzgodnione w drodze umowy stron, podlega prawu właściwemu dla wierzytelności, z której dokonywane jest potrącenie (art. 17 Rozporządzenia Rzym I), a zatem w konsekwencji niezastosowanie prawa polskiego materialnego oraz wykładni tego prawa dla oceny skutków oświadczenia Pozwanej z dnia 29 grudnia 2010r., pomimo iż prawem właściwym dla wierzytelności potrącanej jest prawo polskie jako prawo państwa, w którym siedzibę ma powódka;

b) art. 27 §1 ustawy z dnia 12 listopada 1965 roku Prawo prywatne międzynarodowe (dalej „p.p.m.”) poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie dla oceny skutków oświadczenia pozwanej z dnia 29 grudnia 2010r. i w konsekwencji uznanie, iż prawem właściwym dla tej oceny jest prawo izraelskie.

c) art. 499 k.c. poprzez jego niezastosowanie do dokonania oceny prawnej treści pisma pozwanej z dnia 29 grudnia 2010r. i w konsekwencji przyjęcie, iż jego treść zawierała oświadczenie o potrąceniu, które wywołało skutek w postaci wygaśnięcia wierzytelności Powódki dochodzonej pozwem, pomimo, że:

-w piśmie tym (pkt 6) pozwana zaprezentowała jedynie propozycję uregulowania kwestii rozliczeń pomiędzy stronami, natomiast nie złożyła oświadczenia o potrąceniu,

-w piśmie tym (pkt 8) pozwana napisała, iż żadne z oświadczeń w nim zamieszczonych nie może być traktowane jako zrzeczenie się jakichkolwiek praw(...) oraz, że (...)zachowuje swoje prawa w całości,

d) art. 60 oraz 65 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie przy dokonywaniu wykładni treści pisma pozwanej z dnia 29 grudnia 2014r. polegające na uznaniu, iż z treści tego pisma wynika wola pozwanej umorzenia wzajemnych wierzytelności pozwanej i powódki w drodze jednostronnego oświadczenia woli, co może zostać potraktowane jako złożenie oświadczenia o potrąceniu wierzytelności pozwanej z wierzytelnością powódki, mimo, że w pkt 8 tego pisma pozwana napisała wprost, iż żadne z oświadczeń w nim zamieszczonych nie może być traktowane jako zrzeczenie się jakichkolwiek praw (...) oraz, że (...) zachowuje swoje prawa w całości.

2. naruszenie prawa procesowego, tj.:

a. art. 233 §1 KPC polegające na

- uznaniu ustaleniu przez Sąd pierwszej instancji wyłącznie na podstawie doświadczenia życiowego Sądu, iż na spotkaniu pomiędzy stronami postępowania w marcu 2009 roku doszło do ustaleń w zakresie zapłaty odszkodowania z tytułu różnic kursowych, co stanowi błędną i sprzeczną z zasadami logiki ocenę materiału, jako, że samo założenie, że strony postępowania mogły taki temat poruszyć i dokonać określonych ustaleń stanowi nadinterpretację faktów przedstawionych w sprawie, w szczególności, że przebieg spotkania nie znajduje jednoznacznego potwierdzenia w zeznaniach świadków, jak również przedmiot faktury z dnia 03 marca 2009 roku, wystawionej w następstwie ustaleń poczynionych na spotkaniu, nie stanowi potwierdzenia przyjęcia, iż strony dokonały ustaleń co do zapłaty odszkodowania z tytułu różnic kursowych;

- uznaniu ustaleniu, iż faktura z dnia 03 marca 2009 roku obejmuje również odszkodowanie z tytułu różnic kursowych, na podstawie domniemań nie zaś na podstawie jej literalnego brzmienia, co stanowi błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego, gdyż w treści faktury przedmiot faktury wskazany został jako kara za opóźnienie w dostawach, zatem nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia aby twierdzić, iż przedmiotem

faktury objęto również odszkodowanie z tytułu różnic kursowych, które to roszczenie jest odrębnym i niezależnym roszczeniem w stosunku do roszczenia o zapłatę kary z tytułu niewykonania dostawy.

W przypadku uznania, iż Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że do oceny oświadczenia pozwanej z 29 grudnia 2010 r. zastosowanie znajdzie prawo izraelskie, apelujący wyrokowi Sądu pierwszej instancji zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez nieprawidłowe zastosowanie do ustalonego stanu faktycznego przepisu art. 53 izraelskiej ustawy Prawo umowne (część ogólna) w oparciu o opinię biegłego z zakresu prawa izraelskiego adwokata dr U. H. poprzez uznanie, iż oświadczenie złożone przez Pozwaną w punkcie 6 pisma z dnia 29 grudnia 2014 roku stanowiło skuteczne potrącenie należności.

Wskazując na powyższe apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od Pozwanej na rzecz Powódki kwoty 97 259 USD (słownie dolarów amerykańskich: dziewięćdziesiąt siedem tysięcy dwieście pięćdziesiąt dziewięć) wraz z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 37 259 USD od dnia 11 czerwca 2010 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 60 000 USD od dnia 03 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty

oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany (...) Ltd. Z siedzibą w Y. (Israel) wnosił o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Jakkolwiek niektórym zarzutom podniesionym w apelacji nie można odmówić słuszności, nie zasługiwała ona jednak na uwzględnienie. Sąd Okręgowy dokonał bowiem prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne i choć ocena prawna tych ustaleń dokonana przez Sąd pierwszej instancji nie jest w pełni prawidłowa – w ostatecznym rezultacie wyrok odpowiada prawu.

Przypomnieć należy, iż powód dochodzi w niniejszym postępowaniu zapłaty wynagrodzenia wynikającego z umowy z dnia 1 stycznia 2010 r. o świadczenie usług logistycznych. Wysokość wynagrodzenia powoda za wskazany w pozwie okres oraz jego zasadność ostatecznie nie była sporna między stronami. Pozwana spółka twierdziła jedynie, że doszło do umorzenia wierzytelności powoda wskutek potrącenia z wierzytelnością pozwanego z tytułu wynagrodzenia za szkolenia, przysługującego pozwanemu na podstawie umowy dystrybucji z dnia 18 lutego 2010 r. (której to wierzytelności z kolei nie kwestionowała strona powodowa), dokonanego na podstawie oświadczenia pozwanego o potrąceniu z dnia 29 grudnia 2010 r. Trafnie zatem Sąd pierwszej instancji przyjął, iż okolicznością istotną dla rozstrzygnięcia jest przede wszystkim skuteczność dokonanego przez pozwanego w dniu 29 grudnia 2010 roku potrącenia. W przypadku bowiem skutecznego dokonania potrącenia przez pozwanego, wierzytelności powoda uległyby umorzeniu, zatem dochodzenie ich w niniejszym procesie byłoby bezzasadne, zaś rozważanie skuteczności potrącenia dokonanego przez powoda w dniu 5 stycznia 2011 r. oraz istnienia zgłaszanej w tym oświadczeniu wierzytelności z tytułu nienależytego wykonania przez pozwanego innej umowy – bezprzedmiotowe.

Rozważając skuteczność oświadczenia o potrąceniu zawartego w piśmie pozwanego z dnia 29 grudnia 2010 r. – w związku z międzynarodowym charakterem sprawy – w pierwszej kolejności należało ustalić prawo właściwe mające zastosowanie w tym stosunku prawnym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego trafny jest podniesiony w apelacji zarzut, iż Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo uznał, iż do oceny treści pisma pozwanego z dnia 29 grudnia 2010 r. oraz jego skutków, zastosowanie znajduje art. 27 § 1 p.p.m. i w konsekwencji kwestie powyższe rozstrzygać będzie prawo izraelskie.

Słusznie zarzucał powód, iż uwadze Sądu Okręgowego umknęło, iż ustalenia prawa właściwego należy dokonać w oparciu o znajdujące bezpośrednie zastosowanie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (dalej jako „Rozporządzenie Rzym I”), które zawiera normy kolizyjne dla oceny prawa właściwego w każdym przypadku gdy sąd prawa krajowego państwa członkowskiego Unii Europejskiej dokonuje oceny prawa właściwego. Zgodnie bowiem z zasadą pierwszeństwa prawa wspólnotowego, będącą podstawową zasadą Unii Europejskiej, prawo unijne ma pierwszeństwo przed prawem krajowym państwa członkowskiego, zaś z art. 1 tego Rozporządzenia wynika, iż stosuje się je do zobowiązań umownych w sprawach cywilnych i handlowych powiązanych z prawem różnych państw, z wyłączeniami wskazanymi w ustępie 2 tego artykułu, które to wyłączenia nie występują jednak w sprawie niniejszej.

Wobec powyższego do oceny skuteczności oświadczenia z dnia 29 grudnia 2010 roku Sąd winien posłużyć się regulacjami Rozporządzenia Rzym I, gdyż w myśl jego artykułu 2 „Prawo wskazane przez niniejsze rozporządzenie stosuje się bez względu na to, czy jest ono prawem państwa członkowskiego”, a zatem – jak się powszechnie uważa - Rozporządzenie to zakresem swego obowiązywania oddziałuje w wymiarze poza wspólnotowym, jako że wskazane może być prawo każdego państwa, nie tylko państwa członkowskiego UE. Takie poglądy wyrażane są wprost w piśmiennictwie : „ Zakres obowiązywania rozporządzenia Rzym i dotyczy więc również umów zawartych w państwie trzecim między dwoma lub więcej podmiotami pochodzącymi z państw innych niż państwa członkowskie UE, **pod warunkiem, że sąd posiada jurysdykcję** , względnie prowadzone jest postępowanie w sprawie sporu, w sprawie sporu który powstał z takiego umownego stosunku zobowiązaniowego w jednym z państw członkowskich (tak AJ. Belohlavek, Rozporządzenie Rzym i konwencja Rzymska, C.H. Beck, Warszawa 2010). Jurysdykcja sądu polskiego nie może budzić w sprawie niniejszej żadnych wątpliwości, co prowadzi do wniosku, iż sąd polski zobowiązany jest stosować przepisy Rozporządzenia Rzym I, bowiem Polski i Izraela nie wiąże w tym zakresie konwencja, o której mowa jest w art. 25 ust. 1 Rozporządzenia.

Z art. 3 Rozporządzenia wynika zasada swobody stron wyboru prawa w umowie. Jednakże w sprawie niniejszej strony w umowie z dnia 1 stycznia 2010 r. nie dokonały wyboru prawa właściwego dla zobowiązań wynikających z nawiązanego stosunku prawnego. W tej sytuacji w grę wchodzi regulacja wynikająca z art. 4 ust. 1 Rozporządzenia, zgodnie z którą w zakresie w jakim nie dokonano wyboru prawa właściwego dla umowy zgodnie z art. 3 i bez uszczerbku dla art. 5-8, prawo właściwe dla umowy ustala się w myśl podpunktów określonych literami a-h. Z podpunktu 1 b wynika, iż umowa o świadczenie usług podlega prawu państwa, w którym usługodawca ma miejsce zwykłego pobytu. Zatem dla całej umowy zawartej pomiędzy stronami w dniu 1 stycznia 2010 r. właściwe jest prawo polskie.

Przepis art. 12 Rozporządzenia określa zakres prawa właściwego, stanowiąc w ustępie 1 d), iż prawo właściwe dla umowy na podstawie tego Rozporządzenia ma zastosowanie w szczególności do różnych sposobów wygaśnięcia zobowiązań, jednakże dyspozycja tego artykułu nie obejmuje potrącenia, które jest osobno uregulowane w art. 17 Rozporządzenia.

Zgodnie z art. 17 Rozporządzenia Rzym I, potrącenie, które nie zostało uzgodnione w drodze umowy stron, podlega prawu właściwemu dla wierzytelności, z której dokonywane jest potrącenie. Zatem w przypadku potrącenia jednostronnego Rozporządzenie zawiera szczególną regulację prawa właściwego, nawiązującą do statutu wierzytelności tzw. strony pasywnej, tj. do statutu wierzytelności, w stosunku do której ma nastąpić potrącenie. Skoro zatem wierzytelność, z którą ewentualne potrącenie miało zostać dokonane jest wierzytelnością z umowy o świadczenie usług (z umowy z dnia 1 stycznia 2010r. o świadczenie usług logistycznych dotyczących (...)) oraz w sytuacji, gdy strony nie dokonały wyboru prawa dla tej umowy, a art. 4 ust. 1 lit. b Rozporządzenia R. I stanowi, że umowa o świadczenie usług podlega prawu państwa, w którym usługodawca ma miejsce zwykłego pobytu, a

usługodawcą jest powód mający siedzibę w Polsce (w W.), to prawem właściwym dla oceny ewentualnego potrącenia na podstawie pisma pozwanego z dnia 29 grudnia 2010r. jest prawo polskie.

Mając to na uwadze, należało rozważyć, czy treść pisma pozwanego z dnia 29 grudnia 2010 r., w oparciu o treść przepisów prawa polskiego, tj. w szczególności art. 499 k.c. , art. 60 k.c. i 65 k.c. pozwalała na przyjęcie, iż doszło do skutecznego potrącenia wierzytelności pozwanego z wierzytelnościami powoda.

Przepis art. 499 k.c. stanowi, iż potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Powszechnie przyjmuje się, że ze względu na swoje właściwości oświadczenie o potrąceniu musi być definitywne, a więc nie może być złożone pod warunkiem ani z zastrzeżeniem terminu, jak również nie może być odwołane. Wymaga tego pewność obrotu oraz potrzeba jednoznacznego określenia sytuacji prawnej drugiej strony potrącenia (K. Zagrobelny (w:) E. Gniewek, Komentarz, 2008, s. 903; M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1135; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2009, s. 353; K. Zawada (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2009, s. 117; zob. też R. Adamus, Glosa do uchwały SN z dnia 21 sierpnia 2003 r., III CZP 48/03, Pr. Sp. 2005, nr 5, s. 46 i n.). W orzecznictwie natomiast przyjmuje się, że do wywołania skutku potrącenia nieodzowne jest skonkretyzowanie w oświadczeniu wierzytelności potrącającego. Wierzyciel zamierzający skorzystać z potrącenia powinien określić cyfrowo wysokość swojej wierzytelności albo przynajmniej wskazać przesłanki ustalenia tej wysokości. Nie jest bowiem możliwe potrącenie wierzytelności bez jej dostatecznego zindywidualizowania (wyrok SN z dnia 30 maja 1968 r., II PR 202/68, LEX nr 6353; wyrok SN z dnia 27 sierpnia 1970 r., II CR 377/70, LEX nr 6781; wyrok SN z dnia 28 października 1999 r., II CKN 551/98, OSNC 2000, nr 5, poz. 89; wyrok SN z dnia 6 października 2006 r., V CSK 198/06, LEX nr 327893; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 27 listopada 2012 r., I ACa 1184/12, LEX nr 1267477; wyrok SA w Warszawie z dnia 5 lipca 2013 r., I ACa 395/12, LEX nr 1353893). Ponadto wskazuje się, że składający oświadczenie powinien w jednoznaczny sposób wyrazić wolę potrącenia (wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2000 r., III CKN 720/98, LEX nr 51368; wyrok SA w Warszawie z dnia 5 lipca 2013 r., I ACa 395/12, LEX nr 1353893). Również doktryna formuluje oczekiwanie, aby oświadczenie woli zmierzające do wywołania skutku potrącenia było klarowne i zrozumiałe (A. Stangret-Smoczyńska, Potrącenie wierzytelności z umowy rachunku bankowego, Mon. Pr. Bank. 2012, nr 2, s. 46; K. Zagrobelny (w:) E. Gniewek, P. Machnikowski, Komentarz, 2013, s. 939).

Zauważyć ponadto należy, iż przepis artykuł 499 k.c. nie stawia szczególnych wymagań co do formy oświadczenia woli o potrąceniu. Należy stąd wnosić, że oświadczenie to może być złożone w każdy sposób (także w postaci elektronicznej), który w dostatecznym stopniu ujawnia jego treść i wolę dokonania potrącenia (zob. art. 60 k.c.). Dlatego ustna forma oświadczenia o potrąceniu jest wystarczająca, jeżeli oświadczenie to doszło do drugiej strony w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią (A. Torbus, Glosa do wyroku SN z dnia 28 października 1999 r., II CKN 551/98, PPH 2001, nr 2, s. 44 i n.; M. Pyziak-Szafnicka, Potrącenie..., s. 214; G. Wolak, O formie..., s. 1291). Również SN wielokrotnie wyrażał stanowisko, że oświadczenie o potrąceniu nie wymaga zachowania szczególnej formy, natomiast powinno być złożone w sposób, który w dostatecznym stopniu ujawnia jego treść (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 9 marca 1972 r., III PZP 2/72, Informacja Prawnicza 1972, nr 1-2, poz. 7; wyrok z dnia 12 listopada 1973 r., II CR 606/73, LEX nr 7333; wyrok z dnia 4 lutego 2004 r., I CK 181/03, LEX nr 163977; wyrok SN z dnia 20 października 2004 r., I CK 204/04, OSNC 2005, nr 10, poz. 76; wyrok z dnia 14 lutego 2013 r., II CSK 292/12, LEX nr 1318346). W piśmiennictwie dopuszczono możliwość dorozumianego złożenia oświadczenia o potrąceniu (tak M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1136 i n.; por. T. Wiśniewski (w:) G. Bieniek, Komentarz, t. I, 2007, s. 660; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2009, s. 352; G. Wolak, O formie..., s. 1294; zob. też postanowienie SN z dnia 9 marca 1972 r., III PZP 2/72, LEX nr 7071; wyrok SN z dnia 12 listopada 1973 r., II CR 606/73, LEX nr 7333; wyrok SA w Warszawie z dnia 17 grudnia 1997 r., I ACr 158/97, Pr. Gosp. 1998, nr 12, s. 38; wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2005 r., I ACa 556/05, LEX nr 186127). Jednakże z uwagi na fakt, iż oświadczenie o potrąceniu ma charakter jednostronnej czynności prawnej, jego wykładnia powinna być dokonana według metody obiektywnej, a więc uwzględniającej punkt widzenia (zdolność percepcyjną) odbiorcy tego oświadczenia (por. uwagi do art. 65 k.c.). Jak wskazuje Andrzej Janiak w komentarzu do art. 499 k.c. (

[w:] Kidyba Andrzej (red.), Gawlik Zdzisław, Janiak Andrzej, Koziel Grzegorz, Olejniczak Adam, Pyrżyńska Agnieszka, Sokołowski Tomasz, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna. LEX, 2014, Nr 167991) : „ można byłoby przyjąć, że doszło do potrącenia per facta concludentia, na przykład w następującej sytuacji: strony miały wobec siebie wzajemne wierzytelności o różnej wysokości i jedna z nich, będąc zobowiązana do zapłaty wyższej kwoty, przekazała na rachunek kontrahenta kwotę odpowiadającą dokładnie różnicy między wzajemnymi wierzytelnościami, nie informując odrębnie drugiej strony, że dokonuje potrącenia, ani nie zaznaczając w opisie przelewu, że wysokość przekazanej kwoty wynika z faktu zachowania jednej wierzytelności wzajemnej na poczet drugiej.”

Potrącenie jako czynność prawna jest dokonane z chwilą dojścia oświadczenia o potrąceniu do drugiej strony (art. 61 k.c.; por. wyrok NSA z dnia 27 maja 1994 r., III SA 1610/93, Pr. Gosp. 1994, nr 6, s. 27; wyrok SN z dnia 14 lutego 2013 r., II CSK 292/12, LEX nr 1318346; M. Gutowski, Potrącenie w postępowaniu nakazowym – relacja między prawem materialnym a procesowym, PPH 2004, nr 9, s. 37).

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego nie można zgodzić się ze stanowiskiem apelującego, że brak jest podstaw do uznania, iż treść pisma pozwanego z dnia 29 grudnia 2010 r. pozwala na przyjęcie, iż pismem tym pozwany złożył skuteczne oświadczenie o potrąceniu.

Wbrew twierdzeniom powoda oświadczenie pozwanego o potrąceniu, zawarte w jego piśmie z dnia 29 grudnia 2010 r., miało charakter jednoznaczny, konkretny i kategoryczny. Pomimo że samo pismo stanowiło część korespondencji, w której omawiane były propozycje czynności mających na celu zakończenie stosunku łączącego strony i wzajemne w związku z tym rozliczenia, to jednak nie może pozostawiać wątpliwości, iż treść oświadczenia o potrąceniu, zawartego w punkcie 6 pisma, spełnia wszelkie wymagania dla tego rodzaju czynności prawnej, o jakich była mowa we wcześniejszych rozważaniach Sądu Apelacyjnego. Oświadczenie o potrąceniu mogło bowiem zostać złożone w dowolnej formie, w tym również w piśmie zawierającym także inne treści.

Nie można podzielić twierdzenia apelującego, iż z treści tego pisma wynika, iż pozwany wyłącznie prosi czy też proponuje dokonanie opisanych potrąceń. Jak słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji, zastosowanie formy grzecznościowej poprzez użycie wyrazu „please”, nie pozbawia powyższego oświadczenia waloru jednoznaczności i kategoryczności. Wobec wyrażonego w tym oświadczeniu żądania przekazania kwoty 120.000 USD na rachunek powoda, a następnie przekazania salda (różnicy w potrącanych wierzytelnościach) pozwanemu, nie można uznać, aby wcześniejsza część tego zdania stanowiła jedynie prośbę skierowaną do powoda o dokonanie przez niego potrącenia przysługujących mu wierzytelności z wierzytelnością pozwanego, bądź tylko sugestią dokonania takich czynności. Kategoryczność oświadczenia nie może również budzić wątpliwości w kontekście wskazanym we wcześniejszych rozważaniach, bowiem oświadczenie to nie było złożone ani pod warunkiem, ani z zastrzeżeniem terminu.

Okoliczność, iż dopiero w wyniku otrzymania tego pisma oraz informacji o niepewności, co do stanu wzajemnych rozliczeń, powód dokonał własnego ustalenia stanu należności, nie oznacza, iż oświadczenie pozwanego pozbawione było skuteczności, skoro istnienie i wysokość wierzytelności potrącanych i przedstawionej do potrącenia nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Istnienie pomiędzy stronami jeszcze innych zobowiązań, w tym pieniężnych, nie może bowiem niweczyć skutku dokonanego potrącenia, spełniającego wymagania określone w przepisie art. 499 i nast. k.c.

W ocenie Sądu Apelacyjnego całkowicie niezasadne jest twierdzenie powoda, iż z treści pisma z dnia 29 grudnia 2010 roku w sposób jasny nie wynika, jakie wierzytelności i z jakiego tytułu mają zostać potrącone, bowiem w odniesieniu do wierzytelności przysługującej pozwanemu podana jest wyłącznie kwota bez wskazania tytułu - zatem tym bardziej oświadczenie to nie może zostać uznane za jednoznaczne i kategoryczne. W oświadczeniu tym pozwany w sposób precyzyjny określa wysokość i tytuł wierzytelności przysługujących powodowi, a także jednoznacznie określa kwotowo swoją wierzytelność przedstawioną do potrącenia z tymi wierzytelnościami powoda, co przy odwołaniu się do poprzedniej korespondencji, w której wierzytelność pozwanego określona została tak co do kwoty, jak i tytułu (pismo pozwanego z dnia 6 grudnia 2010, pismo powoda z dnia 20 grudnia 2010 r.) – nie może pozostawiać wątpliwości co do konkretyzacji tych wierzytelności, a tym samym co do jednoznaczności i kategoryczności oświadczenia o potrąceniu.

Za przyjęciem poglądu o „niespójności” i „braku jasności” oświadczenia o potrąceniu nie może także przemawiać treść pkt 8 pisma z dnia 29 grudnia 2010 r., iż pismo to nie może być traktowane jako wyczerpanie lub zrzeczenie się jakichkolwiek roszczeń (...) i (...) zachowuje swoje prawa w pełni, albowiem strony wiązało kilka stosunków prawnych, z których mogły powstawać różne roszczenia, zatem złożenie tego rodzaju zastrzeżenia ze względów asekuracyjnych co do ewentualnych innych roszczeń stron było w pełni zrozumiałe.

Mając na uwadze powyższe, należało uznać, iż treść pisma pozwanego z dnia 29 grudnia 2010r. zawiera jego oświadczenie o potrąceniu przysługującej mu wierzytelności z wierzytelnością dochodzoną przez powoda w niniejszym postępowaniu, wskutek którego dochodzona przez powoda wierzytelność wygasła. Dlatego też słusznie Sąd pierwszej instancji powództwo o zasądzenie tej wierzytelności oddalił.

W tej sytuacji za bezprzedmiotowy należało uznać podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa procesowego, albowiem odnosił się on do okoliczności, które nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. W świetle uznania za prawidłowe i skuteczne potrącenia dokonanego przez pozwanego w piśmie z dnia 29 grudnia 2010 r., w sprawie niniejszej nie miała znaczenia ocena skuteczności potrącenia dokonanego przez powoda w dniu 05 stycznia 2011 roku, w tym szczególności uznanie przez Sąd pierwszej instancji, iż w tym dniu powodowi nie przysługiwała wierzytelność z tytułu odszkodowania z tytułu różnic kursowych wynikających z opóźnienia w dostawach przez pozwanego na podstawie zamówienia nr (...), czy też przyjęcie przez ten Sąd, iż kwota przelana w dniu 12 marca 2009 roku stanowiła między innymi zaspokojenie wierzytelności przysługującej Powódce z tytułu odszkodowania za różnice kursowe. Skoro bowiem dochodzona przez powoda wierzytelność wygasła w związku ze skutecznie dokonanym potrąceniem, nie było przesłanek do badania pozostałych rozliczeń stron, skoro nie były one objęte w niniejszej sprawie sporem.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny – uznając ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji za prawidłowe i dokonując własnej oceny prawnej tych ustaleń – na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako niezasadną. O kosztach procesu za drugą instancję Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.